

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΚΡΕΒΒΑΤΙ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Τὸ κρεββάτι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Ἀνατολή. Τὰ κρεββάτια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Τὰ κρεββάτια τῶν ψευδαρχῶν τοῦ μεσαιῶνος. Πολυτέλειες καὶ ἰδιότητες. Τὸ κρεββάτι—βάρκα! Σύγχρονα πολυτελέστατα κρεββάτια. Ἡ ἐνειρώδης κρεββατοκάμαρα τοῦ Ἀμερικανοῦ ἑκατομμυριούχου Μάρσαν, κ.τ.λ.

Ὁ κρεββάτι εἶνε ἓνα ἔπιπλο πὸν συμβολίζει τὰ τρία γεγονότα τῆς ζωῆς ἑνὸς ἀνθρώπου: τὴ γέννησι, τὸν θάνατον καὶ τὸ θάνατον. Οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ καλλιτέχνες βρήκανε πάντοτε σ' αὐτὸ μὴ πλοῦσι πηγὴ ἐμπνεύσεως. Ἀξίζει λοιπὸν νὰ σᾶς διηγηθῶμε τὴν ἱστορία διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἑνὸς τόσοσ σπουδαίου ἐπιπλου.

Στὴν ἀρχαία Αἴγυπτο καὶ τὴν Ἀνατολή, τὸ κρεββάτι δὲν ἦταν παρὰ ἓνας σφαιρὸς ἀπὸ στρώματα καὶ μαξιλάρια, φτιασιμένα ὅμως ὅλα ἀπὸ πολύτιμα ἢ ἀκριβὰ ὑφάσματα καὶ σκεπασμένα μὲ πολυτελῆ χαλιὰ.

Ἰδιαίτερος, τὰ κρεββάτια τῆς Ἀνατολῆς εἶχαν τρεῖς διαφορετικὲς μορφές, ἀναλόγως τοῦ προσομοίωτον. Ὑπῆρχαν δηλαδὴ ἑκείνα πὸν χρησιμοποιεῖν γιὰ ἔβνο, ἑκείνα στὰ ὅποια ἑξαπλάνοντουσαν οἱ ἄνθρωποι γιὰ νὰ φάνε καὶ τέλος, τὰ νεκρικὰ κρεββάτια.

Τὴν ἴδια πολυτέλεια εὗρισκε κανεὶς καὶ στὰ κρεββάτια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, πὸν ἦσαν στολισμένα μὲ ἑλεφαντόδοντα καὶ μὲ πολύτιμα μέταλλα. Τὰ στρώματά τους προήρχοντο ἀπ' τὴν Κόρινθο, τὰ σκεπάσματα ἀπ' τὴ Μίλητον καὶ τὰ μαξιλάρια ἀπ' τὴν Καρχηδόνα. Ὅσο γιὰ τὸ σχῆμα τους, αὐτὸ παρουσίαζε μεγάλη ποικιλία, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπ' τὶς διάφορες εἰκόνες κρεββατιῶν, πὸν εἶνε ζωγραφισμένες σὲ πολλὰ ἀρχαία ἀγγεῖα.

Ὅταν οἱ Ῥωμαῖοι κυριεύσαν τὴν Καρχηδόνα καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἔχρισαν καὶ αὐτοὶ νὰ χρησιμοποιεῖν κρεββάτια πολυτελέστατα. Τὰ ἀριστοτεχνήματα αὐτὰ ἦσαν φτιασιμένα ἀπὸ ἔβενο, κέδρο, ἑλεφαντόδοντα, ἄσχημ ἢ καὶ χρυσάφι, εἶχαν δὲ στολισμένα ἀπὸ πολυτίμες πέτρες, μαξιλάρια καὶ σκεπάσματα ἀπὸ πορφύρα καὶ στρώματα πομπουλένια.

Ἐπὶ πλέον, τὰ κρεββάτια τῶν Ῥωμαίων ἦσαν φραγμένα ἀπ' τὶς τρεῖς πλευρὰς καὶ πανύψηλα. Γιὰ νὰ πέσῃ λοιπὸν κανεὶς νὰ κοιμηθῆ, ἔπρεπε ν' ἀνεβῆ πρῶτα ἀκριτὰ σκαλοπατία!...

Στὰ χρόνια τοῦ μεσαιῶνος, ὡς τις ἀρχές τοῦ 11ου αἰῶνος, οἱ ψευδαρχικοὶ πύργοι δὲν εἶχαν μόνιμη ἐπίπλωσι. Ἐπειδὴ δηλαδὴ οἱ εὐγενεῖς τοῦ καιροῦ ἑκείνου βρισκόντουσαν πότε στὴ μιά καὶ πότε στὴν ἄλλη ἀκρὴ τῶν κτήσεων τους ἢ σ' ἐκστρατεῖες μακρινές, κουβαλοῦσαν, κατ' ἀνάγκην, μαζὺ τους καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἔπιπλα (κρεββάτια, τραπέζια καὶ καρέκλες). Ὅταν δὲ κάθε φορὰ ἔφταναν στὸ μέρος πὸν θὰ κατεσκήνωναν, ἔστηναν ἐκεῖ καὶ τὰ ἐπιπλά τους, ἀφοῦ πρῶτα σκεπάζον τὸ ἔδαφος μὲ κλαδιὰ ἀρωματικῶν φυτῶν—ἢ ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον— μὲ ἄχρα!

Ὅταν ἐπὶ τέλος τὸ κρεββάτι ἄρχισε νὰ γίνεται ἔπιπλο μόνιμον, ἐπῆρε σιγά—σιγά διαστάσεις τεράστιες. Ὑψὸν τοῦ ὑπῆρχε ἓνα πανύψηλο πλαίσιο, στὸ ὅποιο κρεμόντουσαν κουρτίνες καὶ ὑφάσματα βαρεῖα. Ἐτοῖς σχηματίζονταν τρόπον τινὰ μέσα στὴν κρεββατοκάμαρα ἓνα δευτέρου δωμάτιο, μικρὸ καὶ συμμαζεμένο.

Ὅσο γιὰ τὰ στρώματα τῶν κρεββατιῶν αὐτῶν, ἦσαν τὶς περισσότερες φορὲς ἀπὸ μαλλὶ ἢ ἀπὸ χόρτο.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος, τὰ κρεββάτια ἔγιναν πολυτελέστατα, ὄχι τόσο στὴν κατασκευὴ, ὅσο στὸ στολισμὸν τους. Στὴν Ἰταλία ἰδίως—ὅπως βλέπετε στὶς εἰκόνες τῶν ζωγράφων Βερονέζε καὶ Τιντορέττο—τὰ κρεββάτια ἦσαν σκεπασμένα μὲ πλοῦσι ὑφάσματα καὶ μὲ κουρτίνες βελουδένιες καὶ χρυσοκέντητες, στηρίζοντουσαν δὲ σὲ τέσσερες στύλους σκαλιστούς. Παρόμοια μορφή εἶχαν καὶ τὰ κρεββάτια τῶν βορείων μερῶν τῆς Ἰσπανίας.

Στὶς ἀρχές τοῦ 17ου αἰῶνος, τὸ ψηλὸ πλαίσιο πὸν τριγυρίζε τὰ κρεββάτια, ἄρχισε νὰ στολιζεται μὲ φλόγγους, μὲ κορδέλλες, μὲ δαντέλλες καὶ μὲ λωρίδα ἀπὸ φτερὰ πολύχρωμα. Ὅσο, τὸ σχῆμα τοῦ κρεββατιοῦ ἔμενε πάντοτε τὸ ἴδιον: Τετραγωνικὸν, μὲ βᾶσι στηριγμένη σὲ τέσσερες κολώνες.

Τὸν 18ο αἰῶνα ἄρχισαν νὰ ἐμφανίζονται κρεββάτια διαφόρων ἄλλων σχημάτων. Θὰ ἀναφέρουμε ἰδιαίτερος διὰ ἀπ' αὐτὰ: τὸ

κρεββάτι σὲ στύλ «δουκίσσης» πὸν δὲν εἶχε περὶ κολώνες καὶ βαρεῖα παρατετάσματα, καὶ τὸ κρεββάτι—βάρκα, τὸ ὅποιο εἶχε ἀρμονικὲς γραμμὲς καὶ ὄχι χωριτωμένη.

Ἀργότερα ὅμως ξαναγύρισε καὶ πάλι τὸ παλιὸ ἀσθηρὸ σχῆμα. Ἐτοῖ τὰ κρεββάτια—ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἔπιπλα—τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου 16ου καὶ τῆς Πομπωδοῦ, ἦσαν τετραγωνικὰ καὶ εἶχαν γραμμὲς ἀπλές καὶ γεωμετρικές.

Στὴν ἐποχὴ τῆς Ἑπαναστάσεως καὶ τῆς Αὐτοκρατορίας, τὰ κρεββάτια ἔμοιαζαν πολὺ στὸ σχῆμα μὲ ἑκείνα πὸν χρησιμοποιεῖσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι, τοὺς ἔλειπε ὅμως ἡ ἀρμονικὴ γραμμὴ καὶ τὸ λεπτὸ καλλιτεχνικὸν στύλ.

Ἄς ἔλθουμε τώρα καὶ στὴν ἐποχὴ μας. Ἀπὸ τὰ σύγχρονα κρεββάτια, θ' ἀναφέρουμε ἰδιαίτερος μερικὰ, τὰ ὅποια διακρίνονται γιὰ τὴν πολυτέλειά τους. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ εἶνε ἑκείνο πὸν χρησιμοποιεῖ ὁ Ἀμερικανὸς ἑκατομμυριούχος Στέφεν Μάρσαν. Ὁ Κροῖσος αὐτὸς θέλησε, σάνει καὶ καλὰ, ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀκριβότερη κρεββατοκάμαρα πὸν ὑπάρχει στὸν κόσμον. Τὸ κρεββάτι τοῦ λοιπὸν εἶνε φτιασιμὸν ἀπὸ ἔβενο καὶ στολισμένον μὲ ἑλεφαντόδοντα καὶ χρυσάφι. Ὁ «κούρανός» του τέλος ἀποτελεῖται ἀπὸ τεράστια μονοκόμματα δόντια ἑλέφαντος!

Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀριστοτεχνήματος αὐτοῦ ἐγίνε στὸ Παρίσι ἀπὸ τοὺς καλύτερους εἰδικούς τεχνίτες, κράτησε δὲ ἐνὸς δέκα ἡμέρας χρόνιο. Γιὰ νὰ βρεθῶν ἑλεφαντόδοντες μὲ τόσο μεγάλες διαστάσεις, χρειάστηκε νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Ἀφρική μιά εἰδικὴ ἀποστολή, γιὰ νὰ κινήσῃ ἑλέφαντας!

Ἡ κομρτίνες τοῦ κρεββατιοῦ αὐτοῦ εἶνε φτιασιμένες ἀπὸ βαθυκόκκινο διαμασπνὸ ὑφασμα καὶ στοιχίζουσι περὶ τὶς 5.000 δραχμὲς τὸ μέτρο.

Ἡ κρεββατοκάμαρα τοῦ Μάρσαν ἔχει σχῆμα ἀγῶν καὶ οἱ τοῖχοι τῆς εἶνε σκεπασμένοι μὲ «παννὰ» στύλ Λουδοβίκο 16ου. Ἡ διακόσμηση αὐτὴ στοιχίζει 2.500.000 δραχμὲς! Τὸ ταβάνι εἶνε στολισμένον ἀπὸ εἰδικούς καλλιτέχνες, πὸν ἔπρσαν ἐν ὅλῳ περὶ τὶς 700 χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὴ δουλειὰ τοῦ αὐτοῦ!

Μιά ἄλλη πλοῦσι καρία, Ἀγγλίδα αὐτὴ, ἔδωκε περὶ ὀλίγων ἐτῶν 45 χιλιάδες λίρες, γιὰ νὰ στολιθῇ τὴν κρεββατοκάμαρά της. Ὁ «κούρανός» τοῦ κρεββατιοῦ τῆς εἶνε φτιασιμὸς ἀπὸ μαρμάρου, μέσα στὸν ὅποιο εἶνε δεμένα μαργαριτάρια. Ὑψὸν—ὑψὸν, τὸ κρεββάτι τῆς εἶνε στολισμένον μὲ ὠραϊότατα μωσαϊκά. Ἐχει ἀκόμα στολιδία ἀπὸ κεχριμάρι, ἑλεφαντόδοντα, μαργαριτάρια καὶ ἄλλες

πολύτιμες πέτρες!...

Σὲ κάποιο μουσεῖο τῶν Παρισίων ὑπάρχει ἓνα θαυμάσιον «κούρανός» κρεββατιοῦ, ὁ ὅποιος ἔχει χαραγμένα ἐπάνω του τὰ σύμβολα τῶν μασσόνων, θεωρεῖται δὲ ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα σκαλιστὰ καλλιτεχνήματα ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἐνας Ἀμερικανὸς πρόσφερε τελευταίως 700.000 φράγκα γιὰ ν' ἀγοράσῃ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ ἔργον, ἀλλὰ ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἀπέρριψε τὴν προσφορὰ του.

Ἡ κρεββατοκάμαρα τοῦ Σάχη τῆς Περσίας συναγωνίζεται σὲ ὁμορφίαν καὶ πολυτέλεια αὐτὲς πὸν περιγράψαμε πὸ πάνω. Τὰ ἐπιπλά τῆς εἶνε φτιασιμένα ἀπὸ ἑλεφαντόδοντα καὶ στολισμένα μὲ χρυσάφι καὶ μὲ πολυτίμες πέτρες. Ἡ κουρτίνες καὶ τὰ ὑφάσματα ὅλα πὸν βρίσκονται ἐκεῖ μέσα, εἶνε μεταξοτὰ καὶ χρυσοκέντητα.

Τὸ κρεββάτι ἀποτελεῖται ὁλόκληρον ἀπὸ κρύσταλλο. Στὶς δύο τοὺς πλευρὰς ὑπάρχουν δύο μικρὰ συντριβάνια, ἀπ' τὰ ὅποια ἀναβλύζουσι ὀρώματα. Ἐπάνω ἀπ' τὸ κρεββάτι, τέλος, κρέμεται ἓνας θαυμάσιος χρυσάλλου πολυέλαιος, πὸν ὅταν εἶνε ἀναμμένος, φαίνεται ὡς ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ χιλιάδες λαμπρὰ διαμάντια.

Ἐ ἀναφέρουμε ἀκόμα καὶ τὸ κρεββάτι ἑνὸς πλοῦσιου Αἰγυπτίου, τοῦ Χαζὶ μπέη, τὸ ὅποιο εἶνε φτιασιμὸν ἀπὸ ἔξυλο πολυτιμώτατον καὶ στηρίζεται σὲ τέσσερα δλόχνησα πόδια. Ὁ «κούρανός» του ἔχει ὕψον—ὕψον διὰ γιγάντες ἀπὸ σμαράγδια, δεμένα μὲ χρυσάφι. Ἡ κουρτίνες τοῦ κρεββατιοῦ αὐτοῦ εἶνε ἀπὸ κάτασπρο μετάξι μὲ κρᾶσπεδα βαρεῖα ἀπὸ γήματα ἄσχημα.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ κρεββατιοῦ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων.